

znanost in tehnologijo. S pretanjenim občutkom za delo z ljudmi in še posebej za povezovanje strokovnih in pedagoških interesov svojih kolegov ter za reševanje silno zapletenih problemov je v letih od 1987 do 1989 opravljal funkcijo predstojnika Oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti.

Tako obsežno, raznovrstno in uspešno slavljenčevo delo bi potrebovalo veliko več prostora. Slovenska geografija se je z njegovim delom močno uveljavila v regionalnem planiranju, turizmu, varstvu okolja in urejanju prometa. Njegovi tehtni prispevki in referati doma in v tujini pa so bili vedno deležni posebne pozornosti.

V resnici se vrednosti slavljenčevega dela zaveš šele takrat, ko naj bi na kratko predstavil njegovo ogromno delo, za katerega je značilna temeljitost in predanost ter zaradi česar njegovih dosežkov skoraj ni mogoče deliti na bolj ali manj tehtne. Po naravi in duši športnik, nekdanje bil odličen smučarski tekač, je dr. Jeršič, ki se je rodil 2. marca 1934 v Ljubljani, kjer se je tudi šolal, v bistvu ostal velik ljubitelj narave in geograf, ki živi s turizmom. Turizem in drugi strokovni problemi, ki ga najbolj zanimajo, pa so danes v ospredju tako gospodarskega in regionalnega razvoja Slovenije kot tudi stroke. Glede na jubilejno delovno vnetje smo prepričani, da bo na obeh področjih, pa tudi pri vzgoji geografov še veliko storil. Slovenski geografi mu želimo še veliko uspehov in trdnega zdravja.

Mirko Pak

Ob smrti Pavla Stranja

Zapustil nas je Pavel Stranj, sodelavec Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI) v Trstu, mož z velikim osebnim žarom in neverjetno energijo, natančnostjo in poštenostjo. Pavle, kot smo ga klicali, je v celoti izgorel za druge. Bil je kot starozavezni oče in prerok ali kot novozavezni apostol slovenske skupnosti v Italiji.

Tako slabo "oprijemljivo" je njegovo delo, pa nepopisno pomembno. Kdo je sploh bil? Imel sem se za tistega, ki mu je bil zelo blizu, saj sva petnajst let strokovno sodelovala, vendar zelo malo vem o njegovem življenju. Pa kljub vsemu ta kratek spominski zapis o Pavlu Stranju ne more biti drugačen kot osebni.

Rojen je bil 4. avgusta 1946 v Trstu. Leta 1981 je diplomiral iz zgodovine na tržaški univerzi z nalogo "Slovenska osnovna šola v tržaški pokrajini 1945–1980". Še pred tem, leta 1975, se je zaposlil na SLORI-ju. Poprijel je za vsako delo, od najbolj preprostega tehničnega do vodenja raziskovalnih projektov. Bil je enkraten organizator. V vsakem primeru je bila naloga vestno opravljena. Odlično obvladanje kar nekaj svetovnih jezikov mu je omogočalo, da se je neposredno seznanjal z manjšinsko problematiko po Evropi in tudi neposredno poročal mednarodni javnosti o težavah in dosežkih slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

Poudariti je treba vsaj dve področji, ki jima je namenil veliko strokovno skrb: slovensko šolstvo v Italiji in demogeografski razvoj Slovencev v Italiji. Obe je proučeval sistematično, rezultate pa redno objavljajal v različnih publikacijah ali pa o njih poročal na strokovnih srečanjih.

Njegovo osrednje delo, namenjeno širši mednarodni javnosti, je knjiga o Slovencih v Italiji (*La comunità sommersa*. Editoriale Stampa Triestina), ki je izšlo leta 1989, leta 1992 pa še v predelani angleški različici. S to knjigo je Pavel Stranj postavil pomemben spomenik navzočnosti Slovencev v Italiji, njihovi življenjski trdoživosti in kulturi. Uvod k italijanski izdaji je napisal senator Gaetano Arfé, ki je izredno dobro opisal način pisanja Pavla Stranja in njegov odnos do tako občutljive tematike, kot je narodnostna. Senator Arfé med drugim piše: "Nisem pogosto bral besedila s tako jasno, pošteno zasnovo, tako temeljito analizo, tako premišljeno trezno sodbo in tako razumnimi predlogi, kot so tu. Čeprav je knjiga bogata s čustvi, pa ni sledu o šovinizmu, revanšizmu ali provincializmu. Grajena je na podlagi dokumentov, ki so urejeni poznavalsko in enostavno. Odprt je za vsak dialog, če ga le spremlja duh vzajemnega spoštovanja."

Po mojih osebnih izkušnjah je ocena napisana naturalistično resnično, brez najmanjšega olepševanja. In na enak način je napisana doktorska disertacija, ki v rokopisu leži na moji pisalni mizi in čaka na karte, ki naj bi jih Pavle po dogovoru prinesel v čas, v katerem ga je potem prehitela smrt. Ob branju disertacije (Prebivalstvo na etnično mešanem obmejnem prostoru v deželi Furlaniji-Juljski Krajini kot nosilec družbenega razvoja) sem se čudil, kako je mogoče biti v današnjem času tako temeljit in natančen v obravnavanju strokovnega problema, ko pa nas na vsakem koraku preganja čas. To je delo, ki je vsaj pol stoletja pred sedanjim časom naglice in površnosti; je klic k prevrednotenju našega (strokovnega) ravnanja, klic k resnemu in odgovornemu opravljanju strokovnega (in vsakršnega) dela.

Marijan M. Klemenčič